

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23.08.2008, sp. zn. 1 Ntd 34/2005, ECLI:CZ:VSOL:2008:1.NTD.34.2005.1

Číslo: 14/2007

Právní věta: Předložení věci nadřízenému soudu k rozhodnutí o příslušnosti soudu podle § 222 odst. 1 tr. ř. je v případě otázky věcné příslušnosti podmíněno závěrem okresního soudu, že skutek, který je předmětem řízení, naplňuje všechny objektivní a subjektivní znaky skutkové podstaty některého z trestných činů vymezených ustanovením § 17 tr. ř. Tento závěr se přitom musí opírat o provedené a zhodnocené důkazy; na rozdíl od rozhodnutí po předběžném projednání obžaloby podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. nestačí, že takové právní posouzení žalovaného skutku je v dalším řízení možné.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 23.08.2008

Spisová značka: 1 Ntd 34/2005

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Hlavní líčení, Předběžné projednání obžaloby, Příslušnost soudu

Předpisy: § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř.
§ 222 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci rozhodl, že příslušným soudem k projednání trestní věci obžalovaného Ing. V. K. pro trestnou činnost vymezenou obžalobou Městského státního zastupitelství v Brně, sp. zn. 3 ZT 31/2005, je Městský soud v Brně.

Z odůvodnění:

Na podkladě usnesení vydaného Městským soudem v Brně dne 31. 5. 2005 byl Vrchnímu soudu v Olomouci předložen trestní spis uvedeného soudu, sp. zn. 5 T 82/2005, k rozhodnutí o věcné příslušnosti soudu k projednání obžaloby, která byla Městským státním zastupitelstvím v Brně podána na obviněného Ing. V. K. pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že podle názoru předkládajícího soudu je věcně a místě příslušným k projednání a rozhodnutí věci Krajský soud v Brně. Čin kladený obžalovanému za vinu je totiž s ohledem na zjištěné skutečnosti stran poškozeného J. K. třeba právně posoudit podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., o čemž byl obžalovaný v průběhu hlavního líčení poučen ve smyslu § 190 odst. 2 tr. ř.

Vrchní soud v Olomouci zjistil, že je soudem příslušným k rozhodnutí v otázce určení věcné příslušnosti soudu. Předložený spisový materiál umožňuje učinění následujících zjištění:

Obžaloba byla na obviněného podána dne 4. 4. 2005 pro skutek, kterého se měl dopustit dne 16. 9. 2004. Podstata žalobního tvrzení spočívá v tom, že obviněný měl v nočních hodinách dne 16. 9. 2004 vniknout do objektu domu v B. a poté, co byl přistižen službou konajícím vrátným – poškozeným J. K. – měl tohoto způsobem v obžalobě popsaným napadnout, posléze uzamknout v úklidové komůrce, provést vloupání do kanceláře v prvním patře, kde měl odcizit specifikované věci. Útokem měl poškozenému (kterému před opuštěním místa činu odemkl dveře) způsobit drobnou tržnou ranku na temeni hlavy, odcizením věcí M. K. měl způsobit škodu 81 200 Kč.

Městský soud obžalobu přijal a k jejímu projednání nařídil hlavní líčení. V hlavním líčení dne 3. 5. 2005 provedl soud mimo jiné výslech poškozeného a v reakci na jeho sdělení pak doplnil dokazování vyžádáním zprávy ošetřující lékařky a zpracováním znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Po výslechu znalkyně MUDr. M. H. v hlavním líčení konaném dne 31. 5. 2005 rozhodl Městský soud v Brně o předložení věci vrchnímu soudu při aplikaci § 222 odst. 1 tr. ř. Skutkové a právní závěry vyjádřil uvedený soud ve svém usnesení v následující podobě:

Z dokazování provedeného v hlavním líčení se ukázala potřeba vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, z oboru psychiatrie, k posouzení zdravotního stavu poškozeného v tom směru, zda poškozený v souvislosti s napadením své osoby dne 16. 9. 2004 trpí posttraumatickým stresovým syndromem a jaká je prognóza jeho zdravotního stavu. Byl vypracován znalecký posudek znalkyně MUDr. M. H., která v jeho závěru uvedla, že poškozený J. K. v souvislosti s napadením své osoby trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Průběh je chronický, zlepšení při léčbě pouze částečné, prognóza toho času nejistá. U malé části pacientů může mít porucha chronický průběh a trvat mnoho let s případnou přeměnou přetrvávajících změn osobnosti. K těmto otázkám je možno se vyjádřit až po jednom roce. Znalkyně dále uvedla, že obžalovaný je léčen trvale od září loňského roku, kdy užívá léky.

Po takto vypracovaném znaleckém posudku a výslechu znalkyně u hlavního líčení hodnotil soud zranění poškozeného jako těžkou újmu na zdraví ve smyslu ustanovení § 89 odst. 7 písm. ch) tr. zák. Na tomto základě pak soud dospěl k závěru, že jednání obžalovaného nelze právně posoudit jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., ale jako trestný čin loupeže podle kvalifikované skutkové podstaty § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. Obžalovaný byl v průběhu hlavního líčení v tomto smyslu poučen (§ 190 odst. 2 tr. ř.). Soud v daném případě dovodil, že není k projednání věci věcně příslušný, neboť podle § 17 odst. 1 tr. ř. je k projednání uvedeného trestného činu příslušný v prvním stupni krajský soud, a to s ohledem na místo spáchání činu, Krajský soud v Brně.

Vrchní soud při řešení otázky příslušnosti soudu vzal v úvahu následující skutečnosti:

Rozhodnout postupem podle § 24 odst. 1 tr. ř. o příslušnosti krajského soudu k projednání věci za situace, kdy rozhodování vrchního soudu je vyvoláno usnesením okresního soudu vydaným v hlavním líčení při aplikaci § 222 odst. 1 tr. ř., lze tehdy, je-li zřejmé, že skutek, pro který byla u okresního soudu podána obžaloba, je nezbytné posoudit jako trestný čin, o němž podle § 17 odst. 1 tr. ř. v prvním stupni přísluší rozhodnout krajskému soudu. Plyne to z požadavku formulovaného znění § 222 odst. 1 tr. ř. („Shledá-li soud v zažalovaném skutku trestný čin, k jehož projednání není příslušný ...“), který je nutno interpretovat tak, že okresní soud k aplikaci citovaného ustanovení může přistoupit toliko tehdy, dospěje-li na podkladě nezbytného dokazování a jeho náležitého zhodnocení k závěru, že předmětem řízení před ním je skutek, o kterém není věcně příslušný rozhodnout. Městský soud sice takový závěr učinil, avšak vrchní soud jej shledává za dosud neopodstatněný.

Z odůvodnění rozhodnutí městského soudu je zřejmé, že tento soud dospěl k závěru o odůvodněnosti

kvalifikované skutkové podstaty žalovaného trestného činu proto, že jsou naplněny znaky jeho objektivní stránky. Z kontextu poukazu na zdravotní obtíže poškozeného J. K. v době následující po činu a citace § 234 odst. 2 písm. b) tr. zák. vyplývá, že Městský soud v Brně sdílí právní názor, že skutek je nutno kvalifikovat jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., neboť dovozuje, že následkem činu je těžká újma na zdraví přivozená poškozenému J. K.

Nepominutelná je ovšem i složka subjektivní stránky trestného činu, neboť trestný čin je definován jako čin, který konkrétně vedle potřebného stupně nebezpečnosti pro společnost vykazuje zákonem stanovené znaky skutkové podstaty, jimiž jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Z uvedeného plyne, že při aplikaci § 222 odst. 1 tr. zák. („Zjistí-li ...“) se okresní soud nemůže omezit jen na prokazování znaků objektivní stránky trestného činu (v případě posuzované kvalifikované skutkové podstaty dané znakově těžké újmy na zdraví), nýbrž že musí prokázat i naplnění zákonem požadované formy zavinění tohoto (těžšího) následku, tj. existenci subjektivní stránky trestného činu. Absence některého ze znaků kvalifikované skutkové podstaty má totiž nutně za následek, že předmětem řízení je „jen“ skutek mající své právní vyjádření v podobě základní skutkové podstaty, tj. skutek, o kterém v posuzovaném případě je oprávněn rozhodnout Městský soud v Brně, u kterého byla podána obžaloba, resp. obecně okresní soud.

V případě kvalifikace podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. je sice dostačující (§ 6 písm. a/ tr. zák.) zavinění těžšího následku ve formě nedbalosti, a to i nedbalosti nevědomé podle § 5 písm. b) tr. zák., avšak i tato forma zavinění se musí prokazovat, nelze její existenci toliko předjímat. Z tohoto pohledu nazírání na skutek, který je předmětem řízení, proto bude muset okresní soud jednak některé skutečnosti dalším dokazováním objasňovat, jednak bude muset uvážit skutečnosti, které již jsou obsahem jím provedených důkazů. Z pohledu subjektivní stránky trestného činu (ve vztahu k uvažovanému těžšímu následku) pak soud bude muset uvážit, zda s ohledem na konkrétní způsob spáchání činu, jak je popisován poškozeným a jak vyplývá z dalších zjištění (délka fyzického zápolení, způsob napadení poškozeného, délka jeho uzamčení v místnosti, atd., na straně jedné, fyzické dispozice poškozeného, vyjádření pachatele, že mu o osobu poškozeného nejde a že mu následně dveře odemkne, postavení poškozeného ve funkci nočního hlídače, u něhož se profesně dá předpokládat kontakt s narušitelem objektu, atd. na straně druhé), je možno dovozovat u pachatele činu nezbytnou formu zavinění těžšího následku žalovaného trestného činu.

Rozhodnout podle § 24 odst. 1 tr. ř. o příslušnosti krajského soudu k projednání a rozhodnutí věci může vrchní soud (s eventuálním doplněním argumentace podporující správnost skutkových zjištění a právních závěrů soudu okresního) toliko v případě, že okresní soud ve svém rozhodnutí vymezí svá skutková zjištění, tj. skutek, který z jím provedeného dokazování byl zjištěn, a že současně přesvědčivě zdůvodní, že tento naplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, o kterém není věcně příslušný rozhodnout. Protože v posuzované věci k tomu dosud nedošlo, neshledal Vrchní soud v Olomouci důvodů k vydání rozhodnutí, jímž by založil věcnou příslušnost Krajského soudu v Brně k rozhodnutí věci. Rozhodl proto tak, že věcně příslušným k projednání a rozhodnutí věci je Městský soud v Brně. Na tomto soudě je, aby pokračoval v objasňování věci způsobem naznačeným v tomto rozhodnutí a posléze po provedení nezbytného dokazování a jeho náležitém zhodnocení ve věci znovu rozhodl, a to přímo ve věci nebo předložením věci k rozhodnutí o příslušnosti.

Zbývá dodat, že aplikace § 225 odst. 2 tr. ř., tj. nutnost upozornit obžalovaného na možnost přísnější právní kvalifikace podle § 190 odst. 2 tr. ř., je nezbytná toliko v případě, že soud rozhoduje o vině obžalovaného (rozsudkem) v rámci své věcné příslušnosti („... je třeba obžalovaného na onu možnost upozornit ještě před vynesemím rozsudku ...“). Upozornění na změnu právní kvalifikace slouží tomu, aby obžalovaný mohl vznést účinnou obhajobu ve vztahu k zamýšlené kvalifikaci ještě před vynesemím meritorního rozhodnutí („... a žádá-li o to, poskytnout mu znovu lhůtu k přípravě obhajoby ...“). Naproti tomu v případě aplikace § 222 odst. 1 tr. ř. není nezbytné před vydáním usnesení o předložení věci nejbližší společně nadřízenému soudu k rozhodnutí o příslušnosti takové poučení

obžalovanému poskytnout, neboť soud vydává toliko mezitímní rozhodnutí, u něhož se předpokládá nové provedení hlavního líčení v případě přikázání věci jinému soudu, resp. pokračování v hlavním líčení v případě, že nedojde ke změně příslušnosti soudu. Z povahy věci vyplývá, že před vydáním usnesení o předložení věci nadřízenému soudu podle § 222 odst. 1 tr. ř. není nezbytné hlavní líčení odročit (a to ani tehdy, pokud by toto obžalovaný poukazem na ustanovení § 225 odst. 2 tr. ř. požadoval). Došlo-li by rozhodnutím nadřízeného soudu ke změně věcné příslušnosti soudu, nahrazuje toto rozhodnutí poučení ve smyslu § 190 odst. 2 tr. ř.